

Ingen maa sætte nogen plet paa Niels Kjeldsens minde

En gammel viborgenser gengiver beretningen om den berømte dragon fra 1864, som den er blevet fortalt ham af to, der var med

Jeg er maaske den eneste nulevende, der har en personlig baggrund for at gaa i forsvar for mindet om den berømte danske dragon Niels Kjeldsen, der blev dræbt under krigen i 1864 ved et sammenstød med en overmægtig tysk husarstyrke paa landevejen mellem Kolding og Vejle. Saa længe jeg lever, skal derfor ingen uimodsagt forsøge at sætte nogen plet paa hans minde, hverken direkte eller ved at fremstille den tyske fenrik Lüttichau, for hvis kugle han faldt, som en krigshelt. En snigmorder var han, og ikke noget andet.

Denne klare og utvetydige ytring kommer fra den nu 83-aarige Laurits Nikolajsen, der efter et omskifteligt liv som snedker i sit fædreland, som skotsk soldat, som skibsbygningshaandværker i Glasgow og Stettin og endelig som mangeaarig politibetjent i Viborg nu nyder alderdommen i sin villa ved bredden af Nørresø i Viborg. Grunden til, at han nu tager bladet fra munden, er, at nogle aviser efter hans mening har givet en forkert fremstilling af omstændighederne ved Niels Kjeldsens død. Det er sidst sket i artikler, som kom frem i anledning af, at der for nogle dage siden var gaaet 95 aar, siden den unge dragon ofrede sit liv.

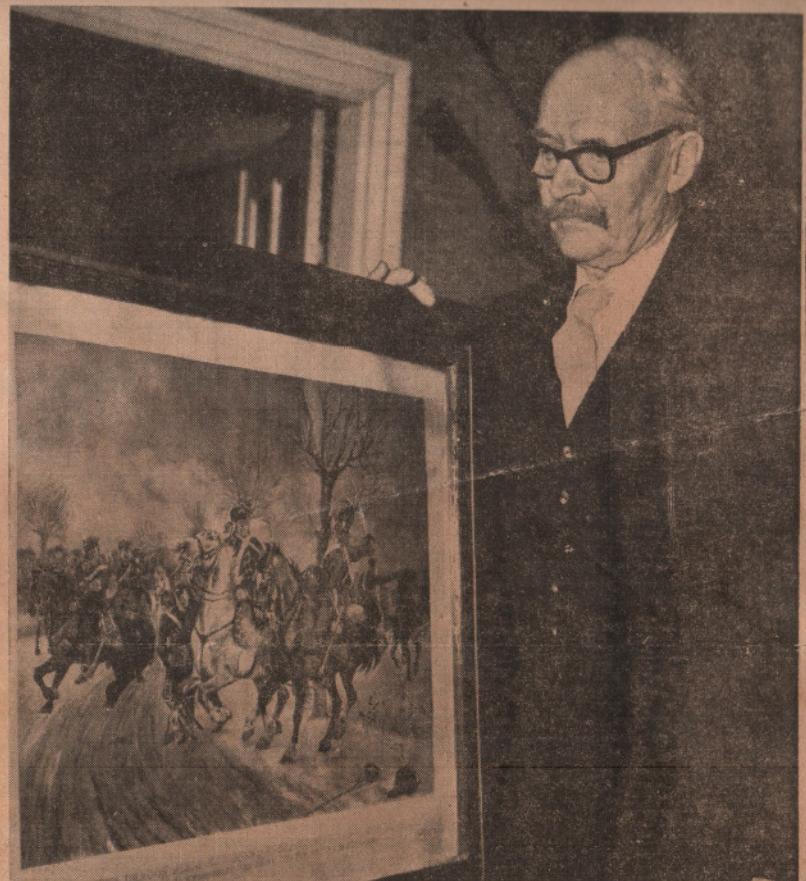
Min mor var søster til Niels Kjeldsens kæreste

Jeg er født i Brande, fortæller Laur. Nikolajsen. Her var min far maler og spillemand, og den personlige baggrund, jeg har for at kunne tale med om Niels Kjeldsen, stammer fra, at min mor var søster til den Mette Laursen, som Niels Kjeldsen var forlovet med, og som han skulle have været gift med, hvis han var kommet gennem krigen med livet i behold.

Saa langt jeg kan huske tilbage, har Niels Kjeldsens skæbne været et meget debatteret emne i min familie, og mine egne børn interesserer sig ogsaa for den. Her til kommer, at der i mange aar var en meget nær tilknytning mellem mine forældre og Niels Kjeldsens slægtninge.

Niels Kjeldsen blev født paa Bæksgaard ved Give, og hans kæreste, Mette, havde sit hjem paa Møsegården i nærheden. De havde været forlovet et stykke tid, før krigen brød ud, og de var saa langt fremme med deres giftemaalsplaner, at de havde købt en gaard paa egen, hvor det var meningen, at de skulle have deres hjem.

Da indkaldelsen kom ved krigsudbruddet i 1864, indbød Niels

Laurits Nikolajsen i sin stue med en gengivelse af Hansens Reistrups billede fra 1895 af episoden ved Højer. Dette billede, siger han, giver den mest korrekte fremstilling af situationen, som den var. I forgrunden kæmper Niels Kjeldsen, og ude til højre forsøger en præjer at fange en hest for en kommerat, som Niels Kjeldsen har soaret.

Frønt: Hansingsens maleri herover af samme motiv er efter Nikolajsens opfattelse ikke rigtigt i sin fremstilling. I forgrunden til højre ses Lüttichau, med hævet revolver, og havde han holdt saadan, ville Niels Kjeldsen let kunne have faaet øje paa ham. I virkeligheden kom han lige bag paa den danske dragon.

stølinger baade i billeder og tekst af, hvordan det gik til. Fra tysk side hævdede man i begyndelsen, at det foregik i aaben kamp, men senere ændrede man forklaringen derhen, at han var blevet ramt, efter at han havde været i skudveksling med den prøjsiske husarfenrik Lüttichau. Man sagde ogsaa, at han blev fædret med en løjnantinductribe, efter at have fældet den danske dragon, men ingen af delene passer.

Der var tale om et regulært baghold, mens Niels Kjeldsen ene med sin sabel søgte at holde den frøntstormende prøjsiske husarstyrke stangen. At der ikke kan have fundet nogen skudveksling sted, fortæller sig selv alene derved, at Niels Kjeldsen foruden sin ryttersabel kun havde en forlader-karabin med ét skud. Alle fremstillinger af kampen gaar ud paa, at han sloges med sin sabel, og han kan da umuligt samtidig have vekslet skud med Lüttichau. Prøjseren derimod havde en tromlepistol med seks skud, og med

morbrøder, mure Lüttsen fra Vejle, der altsaa var bror til Niels Kjeldsens kæreste. Saavidt jeg ved, er jeg den eneste levende af deltagerne i dette møde, og jeg husker helt tydeligt, hvad navnlig Niels Kjeldsens to kammerater fortalte.

Deres beretninger var, i modsætning til, hvad der har været fremme, i fuld overensstemmelse, og de fortalte, at de og endnu et par mand var ude paa en patrulje fra Blaukjær skov for at opklare fjendens bevægelser. Da de kom ridende ad vejen ved Højer, kom der pludselig imod dem en langt overlegen styrke prøjsiske husarer, og Niels Kjeldsens kammerater, som straks indsaa det hadløse i at tage kampen op, vendte om.

Niels Kjeldsen red paa en stor, jysk vallak, der var en del langsommere i bevægelserne end kammeraternes beste, og han havde ingen chance for at slippe fra fjenden. Han blev, hvor han var, i vejsvinget, og med en poppel som dækfløj

FORTSÆTTES SIDE 10

Niels Kjeldsens sidste kamp —

— FORTSAT FRA SIDE 8 —

fra dene side og sin sabel i haanden vippede han den ene præjer efter den anden af sadlen samtidig med, at han raabte til sine kammerater, at de skulle komme ham til undsætning.

Da kampen havde staaet paa et minut eller to, red fenrik Lüttichau, der befandt sig bagest i husarstyrken, fra vejen ind paa en mark og derfra, skult af en bakke for baade sine egne og for Niels Kjeldsen, red han i en stor bue uden om de kæmpende soldater, til han kom op paa vejen igen bag Niels Kjeldsen. Han red saa langs den ene grøftkant bag fra ind paa den danske dragon og affyrede en kugle, der ramte

Niels Kjeldsen i nakken med øjeblikkelig dræbende virkning.

Et øjeblik efter var kampen forbi, og blandt dem, der kom til, var min onkel, som var med til at samle sin snigmyrdede svoger op. Han fortalte mig, at Niels Kjeldsen havde et skudhul i nakken og et i panden, og at det var tydeligt, at skuddet var gaaet ud gennem panden.

Selv fjenden roste dragonens tapperhed

Det har, som nævnt, været fortalt, at Lüttichau blev hædret for sin handling. Det, der skete, var lige det modsatte. Den tyske oberst haandede efter kampen sine folk for, at de, skant de var saa mange, ikke havde kunnet faa ram paa en enlig